

INFOSET KINDERRECHTEN

Deze informatie is samengesteld door Amnesty International en is bestemd voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs en voor het voortgezet onderwijs. Andere uitgaven in deze serie zijn: Vrij om te denken, Discriminatie, Doodstraf en Vluchtelingen. Download via www.youngamnesty.nl of bestel via: jongeren@amnesty.nl of 020-6264436.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Nationale Postcode Loterij en Kici.

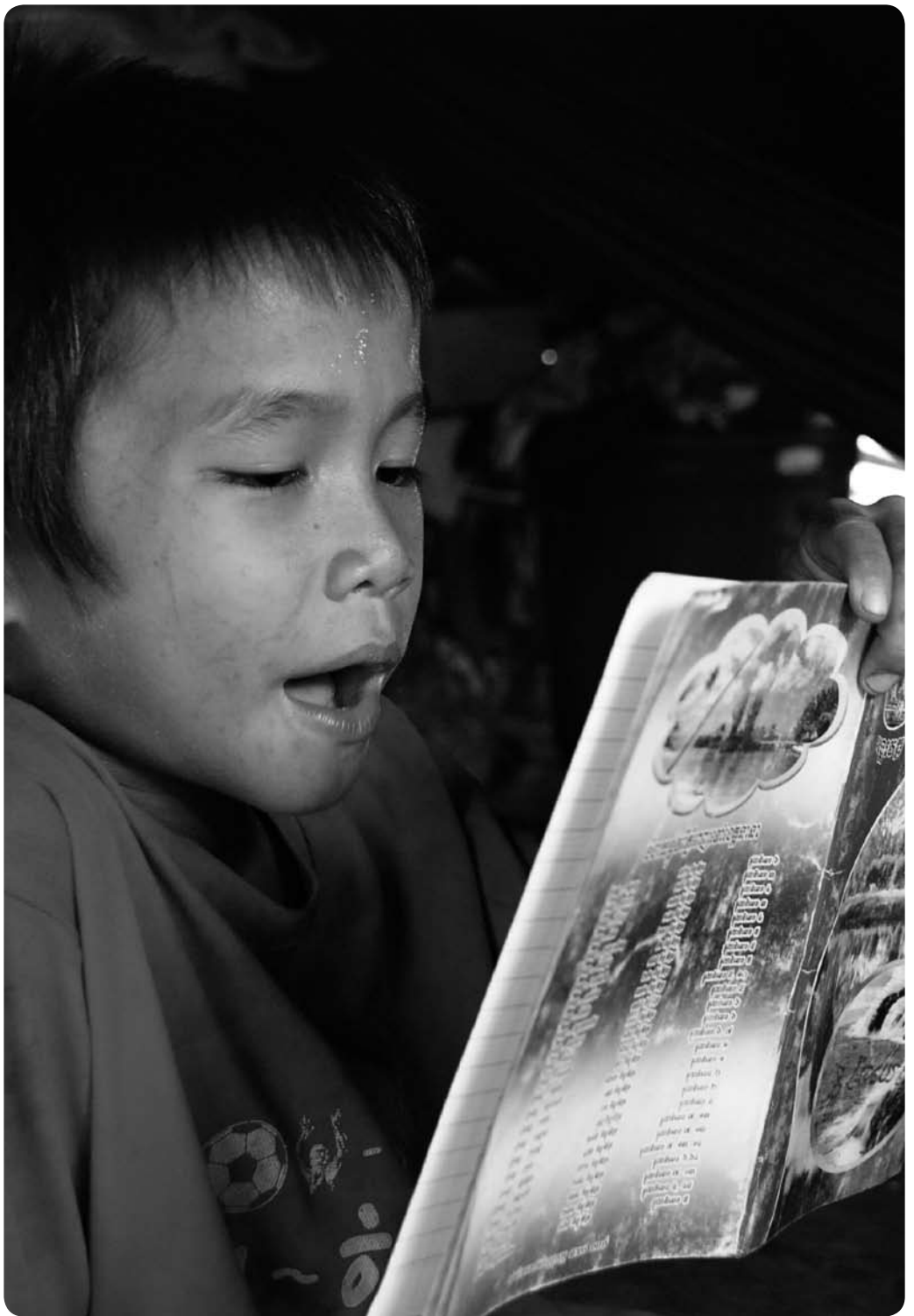
Amnesty International © 2008

Support our fight for human rights

INHOUD

1.	Inleiding	5
2.	Achtergronden	7
3.	Schendingen van kinderrechten	11
4.	Opkomen voor de kinderrechten!	15
5.	Extra	20
6.	Bijlage: Verdrag voor de Rechten van het Kind - kort	25

Jongetje leest © AI

1 INLEIDING

Iedereen heeft rechten. Oud, jong, groot, klein: de mensenrechten gelden voor ons allemaal. De mensenrechten zeggen bijvoorbeeld dat iedereen gelijk is en dat niemand mishandeld mag worden. De mensenrechten zijn heel belangrijk, maar soms zijn ze niet genoeg. Voor kinderen bijvoorbeeld. Die kunnen soms best wat extra bescherming gebruiken. Daarom zijn er de kinderrechten!

Mees (11), woont in Maastricht

'Ik vind het heel goed dat er kinderrechten zijn, omdat kinderen andere rechten nodig hebben dan grote mensen. Kinderen zijn nog niet zelfstandig en kunnen nog niet alle beslissingen zelf nemen. Ze hebben ook meer bescherming nodig, omdat zij soms afhankelijk zijn van mensen die niet te vertrouwen zijn. Ik vind dat die kinderrechten voor alle kinderen op de wereld moeten gelden. Maar dat is lang niet altijd zo. Alle kinderen zijn gelijk. Ik vind dat omdat we allemaal evenveel waard zijn. Het is niet goed dat sommige kinderen slechter worden beschermd of behandeld dan andere. Ook vind ik dat er geen enkel kind op de wereld gediscrimineerd mag worden. Of ze nu arm

of rijk zijn, blank of bruin. Door kinderen te discrimineren krijgen ze minder kansen om een vrij leven te kunnen leiden.'

Max (14), woont in Rotterdam

'Ik vind het belangrijk dat er speciale rechten voor kinderen zijn. Voor 1874 toen meneer Van Houten de kinderwet in Nederland invoerde, was er veel kinderarbeid. Nu niet meer, behalve nog steeds in armere landen. Maar wel minder dan vroeger. Ik vind recht op

Zuid-Korea Kinderdag 2007 © AI

onderwijs erg belangrijk, omdat onderwijs je helpt om een prettig leven te leiden en je een kans geeft op een goede baan en een goed inkomen. Ook het recht op vrije tijd en recht om te spelen vind ik belangrijk. Ik maak er zelf veel gebruik van. Zonder vrije tijd kun je niet goed leren en leg je geen sociale contacten.'

Evianne (18), woont in Middelburg

'Elk jaar gaan er twee miljoen kinderen dood omdat ze geen medicijnen krijgen, las ik op internet. Schrikbarend. Goede medische verzorging vind ik een belangrijk kinderrecht. Ik ben zelf geboren met broze botten, ze kunnen zo snel breken dat ik meestal uit veiligheid in een rolstoel zit. Ik heb altijd de medische behandelingen gekregen die ik nodig had. En ik kon altijd naar een gewone school. Als er geen voorzieningen waren voor mijn rolstoel, werden die speciaal aangebracht. In andere delen van de wereld

zijn kinderen met een handicap er vaak slecht aan toe. Op vakantie in Zuid-Afrika zag ik een kind dat heel moeilijk liep. Wat zou hij blij zijn met een rolstoel! Gehandicapte kinderen moeten net zo goed de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen. Volgens de kinderrechten hoort dat ook zo, maar in veel landen worden gehandicapten helaas vaak als last gezien.'

Kind in een Filipijnse gevangenis © Balay Sa Gugma

2 ACHTERGRONDEN

Welke kinderrechten zijn er?

De kinderrechten staan beschreven in het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind. In het verdrag staan afspraken over de manier waarop landen met hun kinderen moeten omgaan en waar alle kinderen recht op hebben.

Het verdrag gaat eigenlijk over alles waar een kind mee te maken heeft of kan krijgen - vanaf de geboorte tot aan de achttiende verjaardag. Daarna ben je volwassen en gelden de (grote) mensenrechten. Die staan beschreven in de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM). Kinderrechten gaan over school, spelen, wonen, gezondheid, geloof, ouders en vrienden. Maar ook over kindermishandeling, kinderarbeid, oorlog en scheiding van ouders bijvoorbeeld.

De kinderrechten zijn jouw rechten. Je hebt het recht om naar school te gaan, maar ook het recht om te spelen. Als je ziek bent heb je recht

WAT ZIJN RECHTEN EIGENLIJK?

Rechten zijn regels die bepalen wat mensen wel en niet mogen. Die regels zijn vastgelegd in wetten. Sommige wetten gelden voor iedereen, andere zijn afhankelijk van iemands leeftijd. Wetten zijn vaak ingewikkeld omdat ze in moeilijke woorden zijn beschreven.

op verzorging. Kinderarbeid is verboden. In het Verdrag voor de Rechten van het Kind staat ook wat anderen moeten doen om voor kinderen te zorgen. De regering moet kinderen beschermen tegen mishandeling. Je ouders moeten zorgen voor een goede opvoeding. Sommige kinderen hebben recht op extra bescherming. Bijvoorbeeld zieke kinderen, kinderen die geen ouders meer hebben, of kinderen die vluchteling zijn. De kinderrechten gelden ook voor kinderen in de gevangenis.

Alle rechten van kinderen zijn even belangrijk! Om het voor jou makkelijk te maken zijn verschillende soorten kinderrechten ingedeeld in drie groepen. In het Engels doen ze dat met de drie P's: **P**rovision (voorziening), **P**rotection (bescherming) en **P**articipation (participatie). In het Nederlands noemen we ze zo:

Voorzieningsrechten

Met voorzieningen bedoelen we onderwijs (bijvoorbeeld scholen en materialen), gezondheidszorg (doktoren, ziekenhuizen, medicijnen), voldoende eten en drinken en een veilige plek om te leven en te spelen (bijvoorbeeld een huis).

Zuid-Soedanezen in Ethiopië © UNHCR N.Behring

Beschermingsrechten

Met bescherming bedoelen we dat alle kinderen beschermd moeten worden tegen gedrag van volwassenen of situaties die voor kinderen niet goed of gevaarlijk zijn. Kinderen hebben bijvoorbeeld het recht op bescher-

ming tegen mishandeling, tegen kinderarbeid en tegen de gevolgen van oorlog. Beschermingsrechten vragen ook aandacht voor bepaalde groepen kinderen, zoals vluchtelingenkinderen of kinderen met een handicap.

Participatierechten

Met participatie bedoelen we dat kinderen kunnen meedoen en meepraten over onderwerpen die met kinderen te maken hebben. Hieronder vallen bijvoorbeeld het recht van kinderen om gehoord te worden door een rechter als de ouders gaan scheiden, het recht op vrije meningsuiting en op vrijheid van gedachten en godsdienst.

Het Verdrag voor de Rechten van het Kind bestaat uit 54 artikelen. Artikel één tot en met veertig gaan over de rechten van het kind. De andere artikelen, 41 tot en met 54, gaan over het verdrag zelf. In de bijlage (hoofdstuk 6) staan alle de kinderrechten op een rijtje.

Actie voor vrijheid van meningsuiting op Amnesty-jongerenkamp in Frankrijk, 2008 © AI

HOE DENK JE HIER OVER?

- Alle kinderen en jongeren hebben in Nederland gelijke kansen.
 eens oneens, en waarom?
- Alle kinderen en jongeren in de wereld kunnen naar school gaan, als ze maar willen.
 eens oneens, en waarom?
- Er worden op school voldoende maatregelen genomen tegen pesten.
 eens oneens, en waarom?

De geschiedenis van de kinderrechten

In bijna alle oorlogen zijn de meeste slachtoffers kinderen. Niet alleen door bommen en geweld, maar ook door honger en ziekte. Ook tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) zijn er heel veel kinderen doodgegaan.

Toen de Tweede Wereldoorlog was afgelopen, vonden veel landen dat zoiets verschrikkelijks nooit meer mocht gebeuren. Daarom richtten ze op 24 oktober 1945 de Verenigde Naties op. Bijna alle landen (naties) zijn lid van deze wereldorganisatie. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is belangrijk voor de Verenigde Naties. Daarin staan de

rechten beschreven die voor elk mens gelden en die anderen moeten respecteren.

In 1946 werd Unicef opgericht, een afdeling van de Verenigde Naties die zich speciaal met kinderen bezighoudt. Unicef heeft zich sinds 1946 steeds ingezet voor de rechten van kinderen over heel de wereld onder het motto: Kinderen eerst! De organisatie kreeg in 1965 de Nobelprijs voor de Vrede.

Om kinderen extra te beschermen zijn de kinderrechten opgeschreven. Op 20 november 1989 was het zover: het Verdrag voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties was klaar. Daarom is 20 november ook de Internationale Dag voor de Rechten van het Kind. Bijna alle landen ter wereld hebben beloofd om zich aan de kinderrechten te houden.

Kindertop

In 1990 werd de eerste wereldtop voor kinderen gehouden. Belangrijke wereldleiders kwamen in New York bij elkaar om te bespreken hoe ze de kinderrechten in de praktijk moeten brengen. In een plan stond dat in 2000 ieder kind basisonderwijs en drinkwater moest hebben, en dat de kindersterfte en ondervoeding bij kinderen moesten verminderen. Dat lukte niet allemaal. Veel regeringen deden niet genoeg hun best om de doelen te bereiken. Ook allerlei oorlogen en de ziekte

aids gooiden veel plannen in de war.
In 2002 was er een nieuwe Kindertop. Daar werd besproken wat er terecht was gekomen van het plan uit 1990 en hoe het nu verder moest. Dit keer waren er ook veel kinderen naar New York gekomen om mee te praten. Er is afgesproken dat landen nog meer hun best moeten doen om de kinderrechten te beschermen.

Kinderrechten in Nederland

Eens in de vijf jaar moeten landen aan een speciale commissie laten zien wat ze gedaan hebben voor de kinderrechten. Ook Nederland moet verslag uitbrengen aan deze commissie. In het rapport van 1997 stond onder andere dat Nederland kinderen veel laat meepraten. Kinderen mogen bijvoorbeeld met ministers mee als die belangrijke onderwerpen bespreken op conferenties. Ze mogen dan vertellen wat ze vinden van de voorstellen. De ministers houden hier dan rekening mee. Kinderen spreken ook mee in buurt- of wijkraden. In sommige gemeenten geven kinderen goede raad aan de burgemeester. Ze noemen dingen die voor kinderen belangrijk zijn, zoals voldoende ruimte voor sport en spelen.

In Nederland verbood het 'kinderwetje van Van Houten' (1874) werken in fabrieken door kinderen jonger dan tien jaar. Nu is werk

onder de zestien jaar verboden. Vanaf je dertiende mag je naast het naar school gaan wel licht werk verrichten, bijvoorbeeld als krantenbezorger.

In Nederland is geen oorlog. Er is genoeg te eten en alle kinderen kunnen naar school. Toch valt er ook hier voor veel kinderen nog wel wat te verbeteren. Vooral voor kinderen die mishandeld worden en kinderen die vluchteling zijn. Maar ook op je eigen school of in je eigen buurt kun je soms zien dat kinderen gepest of gediscrimineerd worden. Dan gaat het ook niet goed met de kinderrechten!

3. SCHENDINGEN VAN KINDERRECHTEN

Het Verdrag voor de Rechten van het Kind bestaat dus al sinds 1989. In 2007 is het verdrag achttien jaar geworden. Volwassen dus! Toch is er in de wereld nog veel mis. Lang niet alle kinderen gaan naar school. Veel kinderen moeten werken om te kunnen leven. Er zijn nog steeds kinderen die niet genoeg te eten hebben. Er zijn zelfs kinderen die meevechten in oorlogen.

Straatkinderen in de Filipijnen © Preda

Nog wat voorbeelden van dingen die niet goed gaan:

Straatkinderen

Er zijn kleine aantallen straatkinderen in westerse landen, maar het probleem is groot in ontwikkelingslanden: er zijn misschien wel meer dan 100 miljoen straatkinderen. In Brazilië bijvoorbeeld is drugsverslaving, lijm snuiven en kleine criminaliteit onder straatkinderen een groot probleem. Veel straatkinderen moeten overleven door te werken voor drugs-handelaars. Vaak worden straatkinderen mishandeld.

Martelen van kinderen

Firoz, een negenjarig jongetje dat door de politie in Bangladesh is gemarteld: 'Hij had een tang in zijn handen. Hij bleef maar vragen waar de mobiele telefoon was. Ik zei hem dat ik 'm niet had. Hij greep mijn duim en klemde die tussen de tang. Hij kneep zo hard dat hij mijn duim fijn kneep. Wat er daarna gebeurde kan ik me niet meer herinneren.' Over de hele wereld worden kinderen het slachtoffer van geweld en mishandeling.

Kinderen lopen het risico in elkaar geslagen of seksueel mishandeld te worden door volwassenen, terwijl die kinderen juist zouden moeten beschermen! Kinderen worden vaak gevangen gehouden in omstandigheden die gevaarlijk zijn voor hun gezondheid en veiligheid. Ook tijdens oorlogen worden veel kinderen gemarteld.

Amnesty International: 'Marteling van kinderen blijft één van de ergste mensenrechtenschendingen die er zijn. Veel regeringen doen er niks aan. De meeste kinderen lijden in stilte: hun verhalen worden nooit verteld, de daders worden nooit gestraft.'

Kinderarbeid

In de hele wereld werken ongeveer 250 miljoen kinderen die jonger zijn dan veertien jaar. In Afrika werkt eenderde van alle kinderen. Zij moeten vaak werken omdat hun familie anders niet voldoende geld heeft om eten te kopen. Maar als kinderen moeten werken, kunnen ze niet naar school en daar hebben ze wel recht op. Ook doen de kinderen vaak vies, gevaarlijk en zwaar werk, soms wel zestien uur achter elkaar.

De vijfjarige Israëliëse Danielle Shefi was thuis aan het spelen. Toen drie gewapende Palestijnse mannen haar dorp aanvielen kroop ze onder haar bed. Toch werd ze door een kogel geraakt. Daarna overleed ze. Bij gevechten tussen Israël en Palestina zijn al honderden kinderen doodgeschoten, per ongeluk...

Oorlogen

Kinderen zijn vooral kwetsbaar tijdens oorlogen: als kindsoldaten, als vluchtelingen of als onschuldige toeschouwers.

Kindsoldaten

Verschillende legers gebruiken kindsoldaten. Regeringslegers, maar ook gewapende troepen ('rebellen') die tegen het nationale leger vechten tijdens een burgeroorlog. Kindsoldaten vechten als soldaat, maar zijn soms ook kok, drager of boodschapper. Zowel jongens als meisjes worden soms gedwongen om kindsoldaat te zijn. Er zijn ongeveer 300.000 kindsoldaten.

De gevolgen van een leven als kindsoldaat zijn afschuwelijk. Veel kinderen worden gedood. De kinderen die het overleven hebben vaak nog hun hele leven last van nachtmerries en andere problemen.

Honderden schoolkinderen demonstreren tegen het gebruik van kindsoldaten in Freetown, Sierra Leone, 22 maart 2002 © Caritas-Makeni

In Sierra Leone woedde van 1991 tot 2002 een burgeroorlog waarbij veel kinderen als soldaat werden ingezet. Zij werden gedwongen mensen te doden of te verwonden, vaak onder invloed van drugs of alcohol, of uit angst. Komba was één van deze kindsoldaten. Hij werd in 1997 ontvoerd door de rebellen die tegen de regering vochten. Komba vertelde Amnesty in 2000 dat hij had gevochten toen de rebellentroepen in januari 1999 de stad Freetown aanvielen. De rebellen hadden hem cocaïne gegeven, zodat hij zich een 'grote jongen' voelde, niet meer bang was en graag mensen wilde vermoorden.

Kindermoord

Kindermoord betekent hier dat kinderen gedood worden omdat ze ongewenst zijn. Bijvoorbeeld omdat ze een meisje zijn, of omdat ze lichamelijke of geestelijke afwijkingen hebben.

Dat komt bijvoorbeeld veel voor in China. In verschillende steden en provincies daar mogen ouders maar één kind hebben. Veel ouders hebben liever een zoon, daarom plegen ze abortus als ze weten dat ze een meisje gaan krijgen, of doden ze de baby. Andere Chinese ouders geven de geboorte van het meisje gewoon niet aan bij de overheid, in de hoop nog een jongetje te krijgen. Het gevolg is dat miljoenen meisjes in China geen identiteitspapieren hebben, en daardoor ook geen rechten. Ze komen van het ene probleem in het andere.

Chinese jongetjes in een geïmproviseerd klaslokaal © HEPEP

In Nederland

Ook in Nederland gaat niet alles goed op het gebied van de kinderrechten!

Dit bericht was begin 2008 in Nederland in het nieuws:

‘Nederland scoort onvoldoende voor uitvoering kinderrechten’

We moeten in Nederland meer doen om goed voor de rechten van kinderen te zorgen. Vooral als het gaat over vreemdelingen, gezondheidszorg en jeugdzorg scoort ons land een onvoldoende. Dat staat in het eerste ‘Jaarbericht Kinderrechten’ van Unicef Nederland en Defence for Children International Nederland (DCI). Deze kinderrechtenorganisaties overhandigden het jaarbericht aan minister Rouvoet van Jeugd en Gezin. In het rapport pleiten ze voor meer toepassing van het Kinderrechtenverdrag in Nederland en voor een officiële Kinderombudsman die structureel kan waken over de rechten van kinderen en een spreekbuis voor hen kan zijn.

Kinderen uit asielzoekersgezinnen in Nederland hebben het moeilijk. Veel kinderen zijn somber en angstig. In de asielprocedures spelen kinderen geen belangrijke rol. De situatie van kinderen in asielzoekerscentra moet verbeterd worden. Kinderen in een asielzoekerscentrum moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, kunnen spelen en hun huiswerk kunnen doen. Ook moeten ze privacy hebben en moet er goed voor ze worden gezorgd als ze bang of somber zijn.

4. OPKOMEN VOOR DE KINDERRECHTEN!

WAT DOET AMNESTY INTERNATIONAL VOOR DE KINDERRECHTEN?

Amnesty International vindt het belangrijk dat alle kinderen weten wat hun rechten zijn. Daarom hebben we deze informatie op internet gezet en geven we lessen over de rechten van het kind. Dat doet Amnesty niet alleen in Nederland, maar over de hele wereld.

Amnesty voert ook actie om ervoor te zorgen dat kinderen een beter leven krijgen. Bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar kindsoldaten en brieven te schrijven naar

de regeringen van landen waar kinderen meevechten in het leger.

De afspraken die in het Verdrag voor de Rechten van het Kind staan, hebben veel landen in hun wetten opgenomen. Aan die wetten moeten regeringen zich houden. Amnesty doet onderzoek om uit te vinden of zij dat ook echt doen. Jammer genoeg ontdekken de onderzoekers vaak dat de werkelijkheid nog erger is dan je zelf zou bedenken.

Zwitserse kinderen demonstreren voor de bescherming van de kinderen in Darfur © AI

In 2000 schreef Amnesty International in een rapport dat er zeker vijftig landen zijn waar kinderen gemarteld worden.

Met die gegevens komt Amnesty in actie. Vertegenwoordigers van Amnesty praten met regeringen om ze ervan te overtuigen dat de situatie moet verbeteren. Dat kan bijvoorbeeld door politieagenten beter op te leiden, jeugdgevangenis beter in orde te maken en ervoor te zorgen dat kinderen niet meevechten in oorlogen.

VOORBEELDEN VAN ACTIES

Geen kind in de cel

De organisaties Unicef, Defence for Children, Amnesty International, Humanitas, de Raad van Kerken, Kerk in Actie, VluchtelingenWerk Nederland en Inlia voerden in 2006 campagne tegen het opsluiten van kinderen in uitzetcentra voor asielzoekers. Deze uitzetcentra zijn gevangenissen waarin in plaats van criminelen asielzoekers die het land uit moeten, worden opgesloten. Nederland schendt hiermee de internationale rechten van het kind. Het maandenlang achter tralies en prikkeldraad opbergen van kinderen onder de achttien jaar is verboden door het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Op 21 juni 2006 overhandigden de organisatoren van de actie 'Geen kind in de cel' bijna 140.000 handtekeningen tegen opsluiting van vluchtelingkinderen aan leden van de Tweede Kamer.

De actie was een groot succes, omdat zij veel aandacht opleverde voor de situatie van vluchtelingkinderen in de gevangenis. Ook is er sindsdien wel wat veranderd. Kinderen komen niet meer, of in ieder geval minder, lang in de gevangenis.

Maar voor alleenstaande minderjarige asielzoekers die zonder ouders in Nederland zijn, gelden nog steeds aparte regels. Zij zitten vaak nog achter slot en grendel, soms zelfs een paar maanden achter elkaar. Uit onderzoek blijkt dat dit schadelijk is voor hun (geestelijke) gezondheid. In het Kinderrechtenverdrag staat dat opsluiting alleen mag als allerlaatste maatregel, heel kort en in een kindvriendelijke omgeving. Er is dus nog steeds actie nodig. De hiervoor genoemde organisaties proberen nog steeds bij de Nederlandse regering verbetering te bereiken. Zie voor de laatste ontwikkelingen: www.geenkindindec.nl

Actie voor recht op onderwijs

In 2006 voerde Amnesty actie voor Roma-kinderen in Slovenië.

De Roma in Slovenië worden gediscrimineerd. De kinderen ook. Zij moeten naar aparte scholen, of als die er niet zijn komen ze in een aparte klas terecht. In theorie is het onderwijs gelijk aan het onderwijs dat Sloveense kinderen krijgen. Maar in de praktijk is dat anders. Er zijn slechte boeken, slechte klaslokalen en slecht opgeleide leerkrachten. Ook worden Roma-kinderen regelmatig in het speciaal onderwijs geplaatst - omdat ze Roma zijn, niet omdat ze leerproblemen hebben. Nataša Bradic vecht hiertegen, en Amnesty Nederland hielp haar. Nataša: 'Toen ik zelf naar school ging, had ik echt vreselijk slechte ervaringen. Ik wilde er

niet meer naar toe, vond het verschrikkelijk! Mijn leraar vroeg me bijvoorbeeld: waarom ga je eigenlijk naar school? Er komt toch niets van jou terecht! Daarom heb ik besloten om ze te laten zien dat ik wel wat kan en ben ik hard gaan studeren. Daarom kan ik mij nu ook inzetten voor Roma-kinderen zodat zij net zoveel kansen krijgen als elk ander Sloveens kind!'

Nederlandse scholieren verzamelden in 2006 ruim 90.000 handtekeningen voor beter onderwijs voor Roma-kinderen in Slovenië. Vier leerlingen van het Christelijk Lyceum Delft boden deze samen met Amnesty aan bij de Sloveense ambassade.

Roma-meisje op school in Slovenië © Nataša Bradic

Handtekeningen voor Peru

Amnesty is in 2007 een actie begonnen voor Peru, een land in Latijns-Amerika. Het is de bedoeling dat alle kinderen die in dat land geboren worden (dus ook de arme, indiaanse kinderen die in afgelegen gebieden wonen) een geboortecertificaat krijgen, zonder dat de ouders daarvoor extra hoeven te betalen. Een geboortecertificaat geeft een kind een officiële naam en nationaliteit. Zonder zo'n bewijs kun je later niet naar school of iets met de overheid regelen.

Op de foto zet Claudia een handtekening voor de actie. Claudia's handtekening is, met vele andere handtekeningen uit Nederland, Peru, Zwitserland, Uruguay en andere landen, in april 2008 door Amnesty-Peru aangeboden aan de Peruaanse minister van Gezondheid, Hernan Garrido-Lecca. Hij beloofde: 'Ieder kind heeft recht op een geboortecertificaat en er worden maatregelen genomen om deze certificaten ook echt, zonder uitzondering, te geven aan alle pasgeboren kinderen. Dus ook aan arme mensen.'

Claudia tekent voor Peru © AI

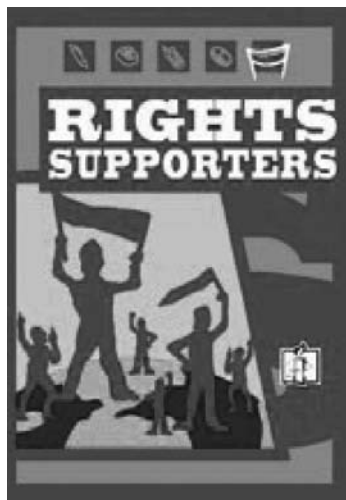
WAT KUN JIJ DOEN?

Over de hele wereld zijn er volwassenen en jongeren die ervoor zorgen dat het beter gaat met de mensenrechten en de kinderrechten. Overall helpen mensen Amnesty met actie voeren. Ze sturen kaarten, brieven, faxen, e-mails en handtekeningen naar regeringen. Zo laten ze weten dat ze de mensenrechten en de kinderrechten een belangrijke zaak vinden én dat ze weten dat de regering aan wie ze schrijven zich daar niet aan houdt. Dat werkt. Mensen komen eerder vrij, of worden beter behandeld wanneer een regering weet dat de hele wereld meekijkt.

Bij Amnesty noemen we de mensen die actievoeren voor de mensenrechten Rights Supporters. Ze zorgen er bijvoorbeeld voor dat de mensenrechten en kinderrechten overall bekend worden. Er zijn Rights Supporters die vechten tegen kinderarbeid, of die werken voor kinderen in vluchtelingenkampen. Amnesty voert actie om te zorgen dat Rights Supporters veilig hun werk kunnen doen. Jij kunt ook een Rights Supporter zijn. Dat is helemaal niet zo moeilijk. Je kunt bijvoorbeeld een kaartje sturen naar iemand die wel wat steun kan gebruiken. Of je kunt er voor zorgen dat iemand in jouw klas komt vertellen over Amnesty en de mensenrechten. Je kunt ook

de kinderrechten kiezen als onderwerp voor je spreekbeurt of werkstuk. Zo zorg jij ervoor dat ook de kinderen in jouw klas weten wat hun rechten zijn.

Het klinkt misschien gek, maar jouw handtekeningen, brieven, sms'jes en acties maken heel veel uit. Het is echt je machtigste wapen! Amnesty blijft daarom brieven schrijven en acties voeren en jij kunt daarbij helpen! We hebben het je makkelijk proberen te maken: je kunt je bijvoorbeeld opgeven voor schrijfacties, e-mailacties en zelfs voor een supersnel sms-actienetwerk. Kom dus in actie op: www.youngamnesty.nl.

5. EXTRA

WEBSITES

Meer informatie over mensenrechten en kinderrechten kun je vinden bij:

- Amnesty International: www.amnesty.nl
- Unicef: www.unicef.nl
- www.kinderrechten.nl
- Terre des Hommes:
www.terredeshommes.nl
- Defence for children:
www.defenceforchildren.nl
- Warchild: www.warchild.nl

Speciaal voor kinderen in Nederland:

- De Kindertelefoon:
www.dekindertelefoon.nl, 0800-0432
- www.kindermishandeling.nl
- www.kinderrechtswinkels.nl
- Slachtofferhulp Nederland:
www.ikzitindeshit.nl
- Rechtspraak.nl: www.rechtvoorjou.nl
- Jeugdsite van het Openbaar Ministerie:
www.vetverkeerd.nl
- Wetboek voor jongeren:
www.wetboekvoorjongeren.nl

FILMS EN DOCUMENTAIRES

Arif Hossein, 2004.

Documentaire, Denemarken, 28 minuten

Van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat beschildert de 13-jarige Arif Hossein uit Bangladesh riksja's voor een paar centen. Hij gaat ook naar school en werkt met een team van jongeren voor een populair wekelijks televisieprogramma Mukto Khobor ('Vrij nieuws') op ETV, een kanaal in Dhaka, de hoofdstad van Bangladesh. Het programma wordt gemaakt door en voor kinderen. Het laat dingen zien over kinderarbeid en het belang van een goede educatie.

Achter gesloten ogen, 2000.

Documentaire, Nederland, 100 minuten.

Wanneer kinderen die door de oorlog zijn getraumatiseerd hun ogen sluiten, wat zien ze dan? Hoe zijn ze in staat met hun ervaringen te leven? De Nederlandse filmmaker Duco Tellegen maakte opnamen in vier landen (Liberia, Kosovo, Cambodja en Rwanda) voor een serie van korte documentaires, die hier tot één film zijn samengebracht. De Liberianse jongen Spencer heeft zelf mensen ver-

moord en leert in een rollenspel dat geweld geen vanzelfsprekendheid is. De Kosovaarse Eranda verblijft in een vluchtelingenkamp in Macedonië, en later in Ter Apel, om ten slotte terug te keren naar haar land. Nhom heeft in Cambodja een been verloren door een mijn. In Rwanda is Jacqueline verkracht - het kind dat ze heeft gebaard herinnert haar dagelijks aan die verschrikking. De kinderen proberen elk een toekomst voor zichzelf op te bouwen.

We are together, 2005.

Documentaire, Groot-Brittannië, 83 minuten.

Net als veel andere Zuid-Afrikaanse kinderen verloor Sindile haar ouders aan aids. *We Are Together* is een portret van het twaalfjarige meisje en haar vrienden van het koor van het Agape weeshuis. Regisseur Paul Taylor en zijn crew volgen Sindile en haar vrienden over een periode van drie jaar. Met behulp van de popster Zwai Bala nemen ze in Durban een promotie-cd op en uiteindelijk geven ze een concert in New York, met onder anderen Alicia Keys en Paul Simon.

Nadav's Vrede, 2004.

Documentaire, Israël, 56 minuten.

Nadat de joodse jongen Nadav uit Jeruzalem vlak voor zijn ogen een bus met schoolkinderen heeft zien ontploffen, besluit hij een

linkse oppositiepartij voor kinderen op te richten: Peace for the Future. Hiermee wil hij een brug slaan tussen Israëlische en Palestijnse kinderen. Wat de volwassenen al 52 jaar niet lukt, willen deze kinderen wel voor elkaar krijgen: vrede door een beter begrip voor elkaar, door gezamenlijk met elkaar op te trekken. Nadav heeft grootse plannen, maar zijn aanpak stuit al snel op wederzijdse vooroordelen. Maar Nadav, eigenwijs als hij is, geeft niet op.

It's like that, 2003.

Documentaire, Australië, 7 minuten.

Animatiefilm met de telefonisch verzamelde verhalen van jonge asielzoekers die al tijdenlang in een Australisch kamp op toelating wachten. De Australische radio-verslaggeefster Jacqueline Arias interviewde per telefoon in februari 2002 jeugdige asielzoekers, die al minstens twaalf maanden bij de Australische kust in gevangenschap zaten. De kinderen vertelden met berusting over hun situatie: 'Omdat dit land hierbuiten goed is, maar in dit kamp niet. Het is alsof we naar de gevangenis zijn gestuurd. Ken je de gevangenis? Zo is het hier!' Het onafhankelijke collectief Southern Ladies Animation Group SLAG maakte bij de kinderstemmen een animatiefilm met in de hoofdrollen drie gekleurde vogeltjes.

LEEFTIJDGLADDER

Wat mag of moet je zoal op verschillende leeftijden?

0 TOT 4 JAAR

- gratis met het openbaar vervoer reizen

5 JAAR

- begin leerplicht

12 JAAR

- je mag je mening geven, als de rechter eraan te pas komt bij problemen thuis
- je mag naar films voor twaalf jaar en ouder
- je kunt voor de rechter komen, als je de wet overtreedt
- je kunt je eigen paspoort aanvragen (als je ouders het goedvinden)
- je moet een identiteitsbewijs kunnen tonen als je 'zwart' rijdt in trein, tram of bus
- je hebt het recht mee te praten over verdere behandeling als je ziek bent
- je kunt lid worden van de medezeggenschapsraad op school

13 JAAR

- je mag betaalde klusjes doen buiten schooltijden en een baantje hebben op zaterdag en in de schoolvakanties

14 JAAR

- je hebt er recht op om te horen wat er medisch met je aan de hand is

- je krijgt je fiscaal nummer toegestuurd van de Belastingdienst

15 JAAR

- je mag kranten bezorgen, ook vroeg in de morgen
- je mag je mening geven bij adoptie (je mag dus nee zeggen als je niet geadopteerd wilt worden)
- je hebt recht op een minimumbedrag aan loon als je werkt
- je kunt een visvergunning aanvragen

16 JAAR

- je mag maximaal 24 uur per week werken (want de andere twee dagen moet je nog naar school)
- de leerplicht voor vijf dagen in de week loopt af
- je mag brommer rijden met een brommercertificaat
- je mag een tractor besturen
- je mag gaan oefenen voor een vliegbrevet
- je mag naar films voor zestien jaar en ouder
- je mag een testament maken
- je mag zelf beslissen over alle medische behandelingen
- je kunt aansprakelijk gesteld worden voor de schade die je aanricht
- je kunt een eigen zaak beginnen als je daarvoor toestemming krijgt van de rechter
- je kunt wezenpensioen op je eigen rekening

BOEKEN

ontvangen

- je mag parachutespringen
- je kunt lid worden van een omroepvereniging

17 JAAR

- je mag vijf dagen per week werken
- je kunt alvast je basisstudiebeurs aanvragen (voor als je 18 wordt en gaat studeren)
- je mag nu een motorschip in havens en kanalen besturen

18 JAAR

- je bent meerderjarig of volwassen
- je mag een bankrekening openen zonder toestemming van je ouders
- je mag gaan stemmen bij de verkiezingen
- je kunt gekozen worden in bijvoorbeeld de gemeenteraad
- je kunt zelf een proces aanspannen
- iemand anders kan een proces tegen jou aanspannen
- je mag je rijbewijs gaan halen
- je mag ook 's nachts werken
- je kunt trouwen zonder toestemming van je ouders
- je kunt zelf – als je het nodig hebt – een uitkering aanvragen
- je kunt alimentatie op je eigen rekening ontvangen
- etcetera

Jouw goed recht - Christa Carbo, Ploegsma, 1999.

Een naslagwerk over wetten en regels in Nederland. Aan bod komen: Wat kun je doen als je op school gepest wordt? Wat voor soort werk mag je op welke leeftijd doen? Mogen je ouders je slaan?

Blauwe plekken - Anke de Vries,
Lemniscaat, 1992

Op school is Judith stil en teruggetrokken. Thuis probeert ze het haar moeder zoveel mogelijk naar de zin te maken en te helpen met de verzorging van haar kleine broertje, maar toch wordt haar moeder vaak boos. Dan slaat ze Judith, soms zo erg dat ze onder de blauwe plekken zit. Op school durft Judith niets te vertellen en niemand merkt wat er aan de hand is.

Spijt - Carry Slee,
Lucifer Prometheus, 1995

Jochem voelt zich niet erg gelukkig in de tweede klas. Hij is het mikpunt van getreiter. David doet er niet aan mee, maar hij durft er niks van te zeggen. De klassenleraar, die gymnastiek geeft, grijpt ook niet in. Hij heeft een hekel aan dikke Jochem. Jochem lijkt zich niets aan te trekken van de pesterijen, die elke dag erger worden. Als de klas weer eens dubbel ligt, lacht hij zelf mee. Maar op een ochtend krijgen ze van de rector te horen dat Jochem na de klassenavond niet is thuisgekomen. David voelt zich schuldig. Waarom heeft hij zijn mond ook nooit opengedaan? Samen met een vriendin gaat hij Jochem zoeken om te zeggen dat het hem spijt. Dan vinden ze Jochems tas in het meer. Misschien is het al te laat...

6. BIJLAGE: VERDRAG VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND - KORT

Al jouw rechten op een rijtje:

- Artikel 1 Een kind ben je onder de achttien jaar.
- Artikel 2 Discriminatie is verboden.
- Artikel 3 Je hebt recht op bescherming door de overheid.
- Artikel 4 De overheid moet er voor zorgen dat de rechten van kinderen beschermd worden.
- Artikel 5 Overheden moeten respecteren dat ouders de eerste verantwoordelijkheid hebben voor hun kinderen.
- Artikel 6 Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.
- Artikel 7 Je hebt recht op je eigen naam en nationaliteit.
- Artikel 8 De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen.
- Artikel 9 Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan.
- Artikel 10 Je mag je ouders overal bezoeken, ook als ze in verschillende landen wonen.
- Artikel 11 De overheid moet ervoor zorgen dat een kind niet kan worden ontvoerd naar het buitenland.
- Artikel 12 Afspraken over kinderen worden gemaakt met kinderen.
- Artikel 13 Je hebt het recht om je eigen mening te geven en informatie te zoeken en door te geven.
- Artikel 14 Je hebt recht op je eigen geloof.
- Artikel 15 Je hebt het recht samen te komen en een club op te richten.
- Artikel 16 Je hebt recht op privacy.
- Artikel 17 Je hebt recht op begrijpelijke informatie.
- Artikel 18 Je hebt recht op een goede opvoeding door je ouders. De overheid moet hen daarbij helpen.
- Artikel 19 De overheid moet je beschermen tegen mishandeling.
- Artikel 20 Je hebt recht op extra zorg en hulp als je even niet thuis kunt wonen.
- Artikel 21 Kinderen worden alleen geadopteerd als dat voor hen de beste oplossing is.
- Artikel 22 Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.

- Artikel 23 Je hebt recht op hulp als je een handicap hebt.
- Artikel 24 Je hebt recht op een goede gezondheid en hulp als je ziek bent.
- Artikel 25 Kinderen die uit huis zijn geplaatst, hebben er recht op dat regelmatig wordt gekeken of de behandeling nog wel de beste is.
- Artikel 26 Alle middelen die de overheid heeft om mensen te helpen, moeten voor alle kinderen bereikbaar zijn.
- Artikel 27 Je hebt het recht op goede omstandigheden om jezelf te kunnen ontwikkelen.
- Artikel 28 Je hebt recht op onderwijs.
- Artikel 29 Je hebt recht op onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van je talenten en je leert over respect voor andere mensen en de natuur.
- Artikel 30 Je hebt recht op je eigen cultuur.
- Artikel 31 Je hebt recht op rust en vrije tijd.
- Artikel 32 Overheden moeten een minimumleeftijd voor werk instellen en kinderen beschermen tegen gevaarlijk en schadelijk werk.
- Artikel 33 De overheid moet je beschermen tegen drugs.
- Artikel 34 De overheid moet je beschermen tegen seksueel misbruik.
- Artikel 35 Het is verboden om kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.
- Artikel 36 De overheid moet je beschermen tegen uitbuiting en mishandeling.
- Artikel 37 Je hebt recht op een goede behandeling in de gevangenis. Je mag niet gemarteld worden, en geen levenslang of de doodstraf krijgen.
- Artikel 38 Als het oorlog is, moet de overheid jou extra beschermen. Soldaten zijn bij voorkeur boven de achttien en als je jonger bent dan vijftien mag je niet in het leger.
- Artikel 39 Je hebt recht op slachtofferhulp.
- Artikel 40 Je hebt recht op een eerlijk proces dat rekening houdt met jouw leeftijd.
- Artikel 41 Als de wetten van een land de rechten van kinderen beter beschermen dan dit Kinderverdrag, gelden *die* wetten en niet dit verdrag.